

Jeugdverpleegkundige (JV) – Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Lectoraat Jeugd

Betty Bakker

Inhoud

- Jeugdgezondheidszorg-WPG-BTP
- Opleiding tot Jeugdverpleegkundige
- Waar werkzaam?
- Met welke ketenpartners werken we samen?
- Welke contacten zijn er met ouders en jeugdigen?
- Welke interventies zijn mogelijk

1.

Wet Publieke Gezondheid

De kern van het basispakket Jeugdgezondheidszorg

- Systematisch volgen van de lichamelijke, psychosociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren;
- Beoordelen van de ontwikkeling in relatie tot de sociale, pedagogische en fysieke omgeving van de kinderen en jongeren en het gezin waarin ze opgroeien;
- Tijdig signaleren van problemen en vroegtijdig opsporen van specifieke stoornissen;
- Geven van preventieve voorlichting, advies, instructie en begeleiding, individueel of in groepen, gericht op het versterken van de eigen kracht van ouders en jongeren. De onderwerpen waarover voorgelicht en geadviseerd moet worden, staan beschreven in het [Besluit publieke gezondheid \(artikel 6\)](#) zoals overgewicht, kindermishandeling (waaronder vrouwelijke genitale verminking en shaken baby syndroom), internetgebruik en gameverslaving;
- Ontzorgen en normaliseren door het geven van voorlichting, advies en ondersteuning of door het voeren van enkele gesprekken om ouders en jongeren te ondersteunen en gerust te stellen, indien nodig;
- Beoordelen of extra ondersteuning, hulp of zorg nodig is en direct de juiste zorg of hulp erbij halen;
- Samenwerken met professionals uit onderwijs, voorschoolse voorzieningen, jeugdhulp, verloskundigen, kraamzorg, huisartsen en andere curatieve zorgverleners, buurtteams en andere relevante partijen. Dit is zowel van belang voor het signaleren als voor het kunnen bieden van goede en snelle zorg en ondersteuning.
- Adviseren van gemeenten en scholen over collectieve maatregelen/activiteiten op basis van analyse van verkregen gegevens.

Basispakket JGZ op hoofdlijnen

Systematisch volgen

Beoordelen van de ontwikkeling

Signaleren van problemen en vroegtijdig opsporen van specifieke stoornissen

Geven van preventieve voorlichting, advies, instructie en begeleiding individueel of in groepen

Basispakket JGZ op hoofdlijnen

Ontzorgen en normaliseren

Beoordelen of extra ondersteuning, hulp of zorg nodig is en direct de juiste zorg of hulp erbij halen

Samenwerken

Adviseren van gemeenten en scholen

Wat en waartoe?

Hoe dan? Het Landelijk Professioneel Kader

Het [Landelijk Professioneel Kader \(LPK\)](#) beschrijft hoe de JGZ dit basispakket aanbiedt, waarbij de nadruk ligt op aansluiten bij waar behoefte aan is en doen wat nodig is.

Van het vakmanschap van de JGZ mag verwacht worden dat per kind de juiste afweging wordt gemaakt. Dat doen zij op basis van beschikbare (wetenschappelijke) kennis en hun eigen praktijkervaringen, gecombineerd met de ervaringen/wensen/behoefte van de jeugdige en de ouder zelf. Zo beslis je samen en doe je wat werkt.

Schema Ontwikkelingsaspecten en Omgevingsinteractie (O&O)

Life events: Bevalling en de komst van de baby, zwangerschap volgend kind, verhuizing, migratie, emigratie, scheiding, overlijden dierbaren, ziekte ouders, kinderen, dierbaren.

Ontwikkelingsaspecten						Interactie met omgeving			
Biologisch <-> Psychisch <-> Sociaal						Common Assesment Framework (CAF)			
Lichamelijke ontwikkeling	Motorische ontwikkeling	Cognitieve ontwikkeling	Seksuele ontwikkeling	Persoonlijke ontwikkeling	Sociaal-emotionele ontwikkeling	Ontwikkel-behoeften	Opvoed-capaciteit	Impact op gezin	Omgeving

Prenataal -9 mnd - 0 jaar	Groei en conditie					Hechting	Gezonde leefstijl moeder	Aandacht voor gezonde voeding, inname folium-zuur en vitamines	Impact komst baby (praktisch en financieel)	Verloskundige zorg
							Aandacht	Voldoende bewegen en zorgen voor een gezond gewicht	Voorbereiden op de bevalling en komst baby (alle gezinsleden)	Organiseren van arbeid en opvang
								Voldoende rust, niet roken, geen alcohol en drugs	Veranderende seksualiteit (tijdens en na de zwangerschap)	Familie en groot-ouders betrokken
								Aandacht voor band opbouwen met de baby (alle gezinsleden)	Band baby met alle gezinsleden	
								Impact van vader en moeder worden op jezelf en je relatie		
								Voorkomen van stress		

Postnatale 0 - 1 mnd	Slapen: 17 uur per dag	Ontwikkeling hoofdbalans	Scherp zien tot op 20-30 cm afstand	Aanwezigheid opgezette borstjes	Uiten van temperament	Herkennen van en reageren op stem, geur en aanraking	Aandacht	Stimuleren buikligging, voorkomen voorkeurs-houding	Veranderende gezinssamenstelling (eerste of volgend kind)	Kraambezoek en kraamzorg
	Groei: 100-250 gram per week						Gezonde voeding	Stimuleren slaap-en voedingsritme	Beweegcirkel is klein	Organiseren van de inschrijving bij gemeente en instellingen
	Gewicht: afname 1e week na geboorte (max. 10%)						Stimulatie van de zintuigen	In geval van borstvoeding deze aanvullen met vitamine D en K	Ritme en behoefte van de baby staan centraal in het gezin	
	Voeding: starten met vitamine D						Rust	Contact maken (huidcontact)	Herstellen en vinden van dagritme	

Investeren in ouderschap

Als je werkt met (aanstaande) ouders en/of jeugdigen is het belangrijk om structureel aandacht te hebben voor het opvoedvertrouwen, de ouderschapsbeleving en het welzijn van ouders. Door aan te sluiten bij ouders en te investeren in het ouderschap kun je als professional een vanzelfsprekende partner worden om vragen, onzekerheden of frustraties rondom het ouderschap te bespreken.

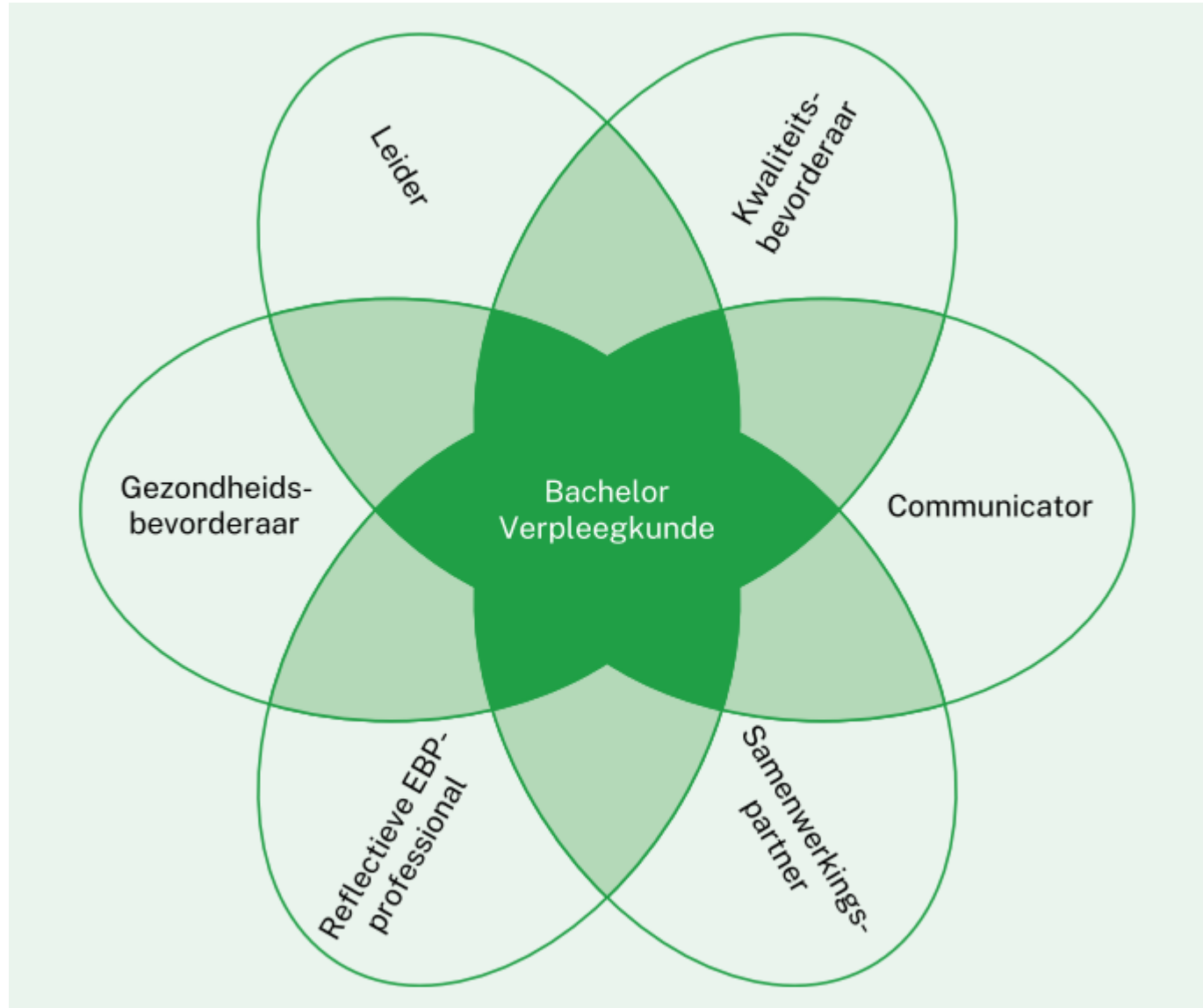
Bron: NCJ

- Stel het proces van de ouder centraal – naast het proces van het kind.
- Professionele nabijheid in plaats van professionele afstand: Geef ruimte aan het 'menselijke' van jezelf en van de ander.
- In verbinding zijn met jezelf. Als je zelf geraakt wordt vanuit je eigen ervaringen, kan dat effect hebben op de verbinding. Wees alert op wat er gebeurt waardoor je de verbinding niet verliest.
- Jezelf zien en serieus nemen als instrument. Jezelf kennen (wat is van mij, wat is van de ander).
- Continu afstemmen, nieuwsgierig zijn en vragen stellen.

2.

Opleiding

Bachelor of Nursing BN2020 wordt BN2030

Expertisegebied Jeugdverpleegkundige 2014, herziening 2025 in concept

Post-HBO Jeugdverpleegkundige/ verpleegkundige maatschappij en gezondheid

- Twee instituten
- 1-1,5 jaar
- Inhoud o.a.:
 - Ontwikkeling jeugdige -9 mnd tot 18 jr.
 - Samenwerken en profileren in het complexe veld
 - Opvoedondersteuning
 - Evidence based werken

Wet BIG is voldoende

Geen SKJ registratie nodig

3.

Samenwerkingspartners

Rol samenwerkingspartner (concept):

Aanvullende kennis

- Kent de sociale kaart en draagt bij aan actualiseren van deze sociale kaart en de doelstellingen, werkwijzen van de verschillende instellingen van de gemeente/regio.

Rol Samenwerkingspartner (concept) 1/2

Aanvullende vaardigheden en attitude

- Kan de rol van advocaat van jeugdigen in kwetsbare situaties op zich nemen.
- Gaat op professionele wijze om met, bewaakt de grenzen en erkent de taken en verschillen in (beroeps) deskundigheid, rollen, taken en verantwoordelijkheden in een multidisciplinair team.
- Is in staat om een coachende rol aan te nemen zowel ten opzichte van ouders en jeugdigen, stagiaires en collega's.
- Kan deskundigen rond een (gesignaleerd) gezondheids- of opvoedvraagstuk bijeenbrengen en de coördinatie op zich nemen.
- Kan door middel van een helicopterview overzicht houden.

Samenwerkingspartner (concept) 2/2

Aanvullende vaardigheden en attitude

- Kan de eigen verantwoordelijkheid bepalen in een context met overlappende domeinen en beargumenteren welke keuzes zijn gemaakt.
- Zoekt naar de gemeenschappelijke deler en goede afstemming, ook bij confrontaties en verschillen van mening, tussen samenwerkingspartners, eigen organisatie en ouders en jeugdigen.
- Kan omgaan met de spanning tussen de eisen van de gemeentelijke opdrachtgever en de invulling van de eigen professie en kan zij haar eigen inbreng duidelijk verwoorden.
- Geeft voorlichting en advies aan medewerkers van andere samenwerkingspartners over jeugdgezondheidszorg. Onder andere over het belang en de inhoud van de jeugdgezondheidszorg.

Artikel 7 WPG

Artikel 7

- Bij de werkzaamheden, bedoeld in de [artikelen 3, 4, 5 en 6](#) wordt zo nodig doorverwezen en -geleid naar curatieve gezondheidszorg, alsmede naar jeugdhulp als bedoeld in de [Jeugdwet](#).
- Bij de werkzaamheden, bedoeld in [artikelen 3, onderdelen d, e, g, h en i, 4, onderdeel d, 5 en 6](#), wordt waar nodig samengewerkt met onderwijs, voorschoolse voorzieningen, jeugdhulp, verloskundigen, kraamzorg, huisartsen en overige curatieve gezondheidszorg, buurtteams en andere relevante zorg- of hulpverleners.

Veel samenwerkingspartners, onder andere:

- Onderwijs,
- Voorschoolse voorzieningen,
- Buurtteams,
- Jeugdhulp,
- Verloskundigen,
- Kraamzorg,
- Huisartsen en overige curatieve gezondheidszorg (logopedie, kinderfysiotherapie, diëtetiek),
- Kinder – en jongerenwerkers,
- Pedagogen (in dienst van een GGD, vanuit een CJG of vrijgevestigd),
- (School)maatschappelijk werkers,
- Vrijwillige organisaties zoals HomeStart, Buurtgezinnen, Samen Oplopen en Meeleefgezinnen,
- Bibliotheek,
- Welzijn,
- Sportclubs,
- Gemeenten en verzekeraars (GALA akkoord)
- Andere relevante zorg- of hulpverleners.

Kenniscentra

- Nederlands Centrum Jeugdgezondheid
- NJI inclusief DEI
- Pharos
- Kenniscentrum Kinder- en Jeugd Psychiatrie

En ook:

- Trimbos
- Rutgers
- Jellinek

3.

Jeugdgezondheidszorg voor ouders en kinderen van -9 maanden tot 4 jaar

It takes a healthy village to raise a healthy child

Contactmomenten

- Zo nodig prenataal
- Frequent in het eerste jaar
- Naar behoefte in de volgende drie jaar

Interventies JGZ -9 mnd tot 4 jaar

- Nu niet zwanger
- Kortdurende Video Interactiebegeleiding
- [Stevig Ouderschap](#)
- [Voorzorg](#)
- Triple P
- Kortdurende ondersteuning op locatie of aan huis
- **Centering Parenting**

- **Cursussen (bv. Peuter in Zicht)**

En ook:

- Ouder-chat (op werkdagen en drie avonden / week) en jongeren-chat (werkdagen en ook in het weekend)
- Groeigids en groeigids app

Stevig Ouderschap en Voorzorg

Praktijkvoorbeelden van individueel naar collectief

Eenzaamheid onder moeders.....

Gebrek aan speelgelegenheid voor kinderen.....

Groep jongeren op het VO geeft aan nergens een plek te hebben om te kunnen chillen.....

4.

Jeugdgezondheidszorg voor leerlingen van
4-12 jaar

Contactmomenten en interventies

Groep 2 en groep 7 alle leerlingen of op indicatie

Voorlichting, ouderavonden en trainingen meestal in samenwerking:
KIES, Kanjertraining, anti-pest programma etc.

Tripple P, individuele gesprekken, Meer Aandacht voor
Ziekgemelde Leerlingen (MAZL)

5.

Jeugdgezondheidszorg voor leerlingen van
12 -18 jaar

Hoe krijgen we jongeren in beeld?

Klas 2 en 4 van het
Voortgezet Onderwijs.

Interventies VO

- Trainingen
- Meer Aandacht voor Ziekgemelde Leerlingen (MAZL)
- Voorlichting: social media, sexualiteit, middelengebruik

HIER KOMT ALLES SAMEN